

**PROJECTE RECERCA – ACCIÓ PARTICIPATIVA A
CENTRES EDUCATIUS**

**COM ÉS L'ESPAI PÚBLIC DEL
NOSTRE BARRI O CIUTAT? QUÈ EN
PENSEN ELS VEÏNS I LES VEÏNES?**

DOSSIER DINAMITZADOR/A

Disseny del projecte específic de Recerca – Acció Participativa a Centres educatius “Com és l’espai públic del nostre barri o ciutat? Què en pensen els veïns i les veïnes?” creat per:

ÍNDEX

Presentació.....	4
Justificació	4
Objectius del projecte investigació – Acció Participativa a centres educatius.....	6
Resultats esperats	6
Proposta metodològica	7
La temàtica de la recerca.....	7
Proposta de desenvolupament del projecte en el marc del CROMA 2.0	8
Paper de la persona dinamitzadora	9
Sessió 1	10
Sessió 2	16
Sessió 3	21
Sessió 4	25
Sessió 5	27
Sessió 6	33
Sessió 7	35
ANNEXES	37

PRESENTACIÓ

El Programa “*Recerca – Acció Participativa a centres educatius*” té la intenció de posar en relació als infants i joves amb el seu entorn, aproximant-los al territori i als agents que hi conviuen en clau de recerca i propositiva.

El desenvolupament d'aquest Programa consisteix en la creació d'un equip d'investigació social format per alumnes de cada centre educatiu i referents universitaris (persones dinamitzadores).

Aquest equip passarà per les diferents fases d'una recerca social amb la intenció de conèixer una realitat social del barri d'on és el centre educatiu. L'alumnat realitzarà enquestes, entrevistes i altres materials de treball de camp per poder aprofundir-hi, així com l'anàlisi d'aquest material. Finalment, es realitzarà una acció per fer front a la situació descoberta (amb la intenció que aquesta sigui coordinada amb agents socials del territori).

JUSTIFICACIÓ

El Programa que presentem en aquest document parteix dels aprenentatges derivats de l'experiència de treball conjunt desenvolupada entre l'IGOP (Institut de Govern i Polítiques Públiques de la UAB) i l'Escola Pública Mestre Morera, del barri de Ciutat Meridiana (Barcelona).

Durant el període 2012-2013, l'IGOP va desenvolupar la recerca “Barris i Crisi”¹, una investigació sobre les dinàmiques de segregació urbana i innovació social generades a partir de la crisi econòmica del 2008. Aquest treball implicava la realització de sis estudis de cas en profunditat, entre ells el del barri de Ciutat Meridiana. Al llarg d'aquest procés la direcció del centre educatiu Mestre Morera va ser entrevistada com a un actor més que podia aportar informació en relació al barri. Un cop finalitzat aquest estudi, la direcció de l'Escola, va fer la petició a l'IGOP de fer una presentació de resultats al conjunt dels alumnes de 5è i 6è, així com de poder obrir un debat amb ells al respecte.²

Aquesta activitat es va desenvolupar el 29 de novembre de 2013, i els resultats van ser molt satisfactoris que ambdues institucions vam veure el potencial de treballar conjuntament la recerca social com a una eina de motivació a l'aprenentatge per l'alumnat, amb la introducció de noves metodologies d'aprenentatge, així com la intenció de vincular l'alumnat amb agents del territori compromesos en la millora dels mateixos.

---

¹ Web de la Recerca “**Barris i Crisi**”, Projecte sobre dinàmiques de segregació urbana i innovació social davant la crisi: <https://barrisicrisi.wordpress.com/>

² Barris i Crisi: Ciutat Meridiana. La resistència d'un barri marginat: <https://barrisicrisi.wordpress.com/2014/02/24/ciutat-meridiana-la-resistencia-dun-barri-marginat/#more-418>

A partir de fer recerca, l'alumnat va poder fer una aproximació al seu propi territori, a les situacions i problemes de la vida quotidiana, obrir reflexions i debats i, alhora, construir alternatives i respostes de millora.

A partir d'aquest moment s'han engegat diferents recerques a centres educatius del Districte Nou Barris, a Barcelona.

Les enumerem a continuació també per facilitar exemples de temàtiques treballades amb l'alumnat:

1. Escola Mestre Morera (2013/14): "Com s'organitza el barri de Ciutat Meridiana per fer front a la crisi?" [Equip d'investigació format per alumnat de 6è de primària]
2. Escola Mestre Morera (2014/15): "Com és l'espai públic de Ciutat Meridiana?" [Equip d'investigació format per alumnat de 6è de primària]
3. Escola Mestre Morera (2015/16): "Les relacions de poder a casa, l'Escola, el barri, la ciutat i el món" [Equip d'investigació format per alumnat de 6è de primària]
4. Escola Antaviana (2016/17): "Com és la convivència al barri de Roquetes?" [Equip d'investigació format per alumnat de 6è de primària]
5. Institut-Escola Turó de Roquetes (2016/17): "Les violències al barri de Roquetes" [Equip d'investigació format per alumnat de 1r d'ESO]
6. Institut-Escola Antaviana (2017/18): "Com és la salut física i sentimental del barri de Roquetes?" [Equip d'investigació format per alumnat de 6è de primària]
7. Institut-Escola Turó de Roquetes (2017/18): "Quina opinió tenen les i els joves de Roquetes sobre el seu barri?" –sobretot encarat a futur educatiu i/o laboral; espai públic i convivència; i relacions interpersonals– [Equip d'investigació format per alumnat de 1r d'ESO]
8. Escola Àgora (2017/18): "Què és la pobresa? Com afecta la pobresa al barri de La Guineueta?" [Equip d'investigació format per alumnat de 5è de primària]

El desenvolupament dels projectes en aquests centres ha durat aproximadament 2 trimestres, amb una presència quinzenal per part de les persones dinamitzadores.

El document que teniu al davant mostra una adaptació d'aquesta proposta al format CROMA 2.0 on creiem que té un encaix molt potent.

OBJECTIUS DEL PROJECTE INVESTIGACIÓ – ACCIÓ PARTICIPATIVA A CENTRES EDUCATIUS

1. Experimentar amb noves estratègies pedagògiques que combinin l'adquisició de competències bàsiques (expressió oral i escrita, matemàtiques, treball en equip...) amb el desenvolupament de la consciència ciutadana.

1.1. Treballar competències bàsiques i motivar l'alumnat mitjançant la recerca.

1.2. Aprendre a fer ús de diferents tècniques de recerca social i de participació comunitària, com les enquestes, entrevistes, Quaderns de Debat Familiar, l'observació participant, internet... entre d'altres.

1.3. Generar relacions de treball conjunt entre alumnat i nous referents universitaris.

2. Estimular i reforçar actituds participatives i de compromís social entre els infants. Contribuir al seu empoderament col·lectiu.

3. Fomentar una visió crítica i propositiva entorn a la realitat social.

3.1. Reflexionar amb l'alumnat sobre la situació d'una temàtica o problemàtica que els afecta mitjançant una investigació.

3.2. Aprendre a analitzar i a interpretar els resultats obtinguts desenvolupant una visió crítica.

3.3. Dissenyar i realitzar una acció que pugui fer front a la situació analitzada. Intentar que aquesta sigui compartida entre l'alumnat, professorat i agents del territori.

4. Experimentar noves maneres de recerca social a través de lògiques de co-producció de coneixement entre institucions universitàries i centres educatius.

5. Reforçar el sentiment de pertinença a la comunitat com un valor positiu. Enfortir vincles dels infants i joves amb el teixit associatiu del territori.

6. Possibilitar el disseny de propostes d'intervenció pública a partir del diàleg entre l'alumnat i diferents agents i col·lectius del barri.

RESULTATS ESPERATS

Què creiem que és important que es reflecteixi en el procés i en el resultat de l'aplicació d'aquest projecte:

1. Ampliació del coneixement de l'alumnat sobre el seu barri/entorn i els agents d'aquest.

2. Reforç de la motivació de l'alumnat per aprendre.

3. Enfortiment de les dinàmiques de cooperació entre l'alumnat.

4. Reforç del sentiment de pertinença comunitari com a valor positiu. Enllaçat a la capacitat d'escolta i d'anàlisi de les opinions dels veïns i veïnes.

5. Canvi de mirada de la crítica – queixa a la crítica – propositiva.

PROPOSTA METODOLÒGICA

La “Recerca Acció Participativa” (RAP) o la “Investigació – Acció – Participativa” (IAP) és una metodologia de recerca en ciències socials de la que s’ha fet molt ús per acompanyar i orientar polítiques públiques i accions comunitàries.

La IAP incorpora dues condicions als mètodes tradicionals de la recerca acadèmica. Una, l’acció, la finalitat de la recerca no pot ser “purament acadèmica”, és a dir, la producció de coneixement ha de tenir una intencionalitat d’aplicació. La recerca ha de tenir una finalitat social, de transformació o millora de les condicions de vida de la comunitat; i és la pròpia recerca (amb la dinamització de l’equip de recerca) la que ha d’anar orientant els avenços a l’obertura de marcs de reflexió i debat que permetin construir i desenvolupar respostes per part de la pròpia comunitat.

La segona, la participació, ens parla d’una recerca que no pren a la comunitat com a “objecte d’estudi”, si no com a “subjecte protagonista” en la construcció, definició i interpretació de quina és la seva realitat, així com de la transformació social que es vol impulsar. Dit d’una altra manera, una IAP no la fan sols els recercadors de la universitat, si no que la fan conjuntament recercadors i població, que busquen amb les seves activitats mobilitzar gent, identificar problemes i construir respostes per a que la vida de la gent millori, gràcies a l’acció i a les propostes de la pròpia gent.

En aquest cas i en la nostra experiència, incorporem als alumnes com a membres de l’equip de recerca i de la comunitat, coneixedors del seu entorn i potencials dinamitzadors d’aquest.

LA TEMÀTICA DE LA RECERCA

Per les característiques concretes del Programa CROMA 2.0 es determina que la temàtica de recerca serà proposada per les persones dinamitzadores als infants. Així doncs, presentem la proposta per dur a terme aquest curs.

La temàtica proposada és: Com és l’espai públic del meu barri/poble?

Aquesta temàtica té una dimensió àmplia i oberta. Ha de permetre treballar elements diversos com els que llistem a continuació, tot i així, no és imprescindible que es toquin tots:

9. Definició d’espai públic. Diferència entre espai públic i espai privat.
10. Pot ser interessant també veure quines responsabilitats tenim les persones i institucions en aquest espai públic.
11. Grau de satisfacció de les veïnes i veïns amb l’espai públic que tenen.
12. Potencialitats i debilitats de l’espai públic. Què agrada, què no agrada, i què s’hi podria fer per millorar-lo.

És important tenir en compte que quan es parla d’espai públic i es vol analitzar com és hem de poder parlar d’elements materials (parcs, places, carrers, voreres, alguns

equipaments...) però també hem de parlar de com són les relacions humanes i la convivència en aquests espais. De fet, aquesta segona part és molt important ja que és segurament on els infants hi poden tenir un paper més rellevant.

Perquè el grup d'infants es faci seu el projecte és important que quan es parli de la proposta de tema no es faci de manera tancada, sinó mirant d'incloure al màxim les seves inquietuds.

Per aprofundir en aquesta temàtica en concret, adjuntem material a l'Annex 4.

PROPOSTA DE DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE EN EL MARC DEL CROMA 2.0

Seguint aquests criteris, presentem la proposta metodològica aplicada al Programa CROMA 2.0.

13. Sessió 1: Presentació del projecte i de la temàtica de la recerca. Creació de l'equip d'investigadores i investigadors.
14. Sessió 2: Disseny de la investigació. Creació de la pregunta de recerca.
15. Sessió 3: Pràctica de l'enquesta. Desenvolupament de les preguntes i creació del material de treball de camp.
16. Sessió 4: Sortida a l'exterior a realitzar enquestes a agents del territori.
17. Sessió 5: Anàlisi del material recollit. Realització de gràfics i enquestes.
18. Sessió 6: Conclusions generals del Projecte. Pluja d'idees de l'acció a desenvolupar i planificació de com realitzar-la.
19. Sessió 7: Realització de l'acció i tancament.

Com es pot veure, les 3 primeres sessions estan encarades a configurar el grup de recerca i el disseny de la investigació. És una fase important per generar curiositat analítica al voltant de la temàtica, per destacar la importància del mètode científic i intentar fugir de dinàmiques de "rumors" per passar a buscar "certeses" o opinions més contrastades. **No es busca conèixer la opinió dels nens i nenes sobre el seu espai públic, sinó que es vol saber quina és la opinió majoritària de persones del territori sobre el seu espai públic.**

Seguidament, la 4a sessió és el moment de sortir a l'exterior amb l'alumnat per realitzar el treball de camp, i posteriorment la 5a i 6a sessions estan encarades a analitzar i concloure, pensant sempre de manera propositiva i amb intencionalitat cap a l'acció, cap a fer alguna cosa per canviar el que s'ha pogut veure.

L'últim dia és passar a l'acció i intentar fer una activitat que ajudi a fer front a la situació treballada.

PAPER DE LA PERSONA DINAMITZADORA

Com heu pogut veure el paper de les persones dinamitzadores és acompanyar el desenvolupament d'una recerca social i de garantir les fases d'aquesta. El paper que ens imaginem és de lideratge de l'equip, mostrant les fases de la recerca, però sent conscient dels ritmes del grup, ja que la importància rau en el procés més que en el resultat.

El paper d'aquesta persona també ha de ser la de recollir els materials que es vagin generant en el procés.

SESSIÓ 1. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE I DE LA TEMÀTICA DE LA RECERCA. CREACIÓ DE L'EQUIP D'INVESTIGADORES I INVESTIGADORS

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Configuració del grup d'investigació

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

1. Presentar el projecte i la proposta de fer una investigació.
2. Conèixer què és una recerca social.
3. Conèixer la opinió dels infants sobre el seu barri/poble.
4. Crear l'equip d'investigadores i investigadors (format per els infants i les persones dinamitzadores).
5. Construir la idea d'equip i de prendre decisions de manera col·lectiva i consensuada.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

20. Benvinguda i presentació del projecte – 15 min
21. Què és una Investigació – Acció Participativa – 20 min
22. Creació de l'equip d'investigadores i investigadors - 5 min
23. La temàtica – 15 min
24. Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A1.1. BENVINGUDA I PRESENTACIÓ PROJECTE - 15 MIN

Proposta de presentació: Fer un petit “teatre” on les persones dinamitzadores poden anar vestides amb bates de laboratori, lupes, i altres objectes fàcilment relacionables amb les investigacions científiques.

Estaria bé que anessin mirant amb la lupa diversos espais i els anessin valorant una mica (per exemple “la paret sembla molt forta...”) i de cop i volta es fixessin també amb els infants i joves i en fessin també una valoració (per exemple “oh, semblen nens i nenes de l'espècie humana, asseguts i molt atents”). La idea seria que interpel·lessin als infants i joves sobre què creuen que són i quines coses fan.

Vídeo de l'IGOP: Un cop s'han presentat les persones dinamitzadores expliquen que sí que són uns investigadors, però que en són uns d'especials. Que ho descobriran ben aviat. Els expliquen que des de la Universitat els han fet un encàrrec que només ells i elles poden solucionar, i que el tenen gravat en un vídeo.

El vídeo de l'IGOP consistirà en una breu presentació, comentari sobre investigadors/es socials i sobre la temàtica a treballar (l'espai públic).

Després del vídeo estaria bé recapitular i explicar a l'alumnat que ara posarem ordre a tot això: 1. Què és una investigació social? 2. Què ens proposen investigar des de la Universitat? 3. Per què som imprescindibles? (tot això es treballa a l'activitat A1.2).

A1.2. QUÈ ÉS UNA INVESTIGACIÓ – ACCIÓ PARTICIPATIVA? - 20 MIN

Aquí es proposa fer un joc per descobrir què és una investigació i, en concret, què és una investigació social. Aquest joc és el de mar, terra i cel.

Les persones dinamitzadores tindran unes definicions sobre què és una investigació i sobre què és una investigació social. Cada vegada que en llegeixin una, els infants tindran 10 segons per col·locar-se a MAR (no hi estic d'acord), TERRA (hi estic d'acord) i CEL (tinc dubtes / no ho sé). Un cop s'hagin col·locat es demana el perquè a alguns d'ells per mirar d'argumentar les respostes. En cas que vagin moltes vegades a CEL (tinc dubtes / no ho sé) es pot dir que només es pot utilitzar dues vegades durant el joc.

Pot estar bé apuntar les frases o les idees que vagin sortint a la pissarra per reforçar el contingut.

Per començar proposem fer alguna pregunta més general i no vinculada a investigació o investigació social perquè es situï amb el joc. Les frases a utilitzar podrien ser:

1. He tingut un bon dia a l'Escola.
2. M'ha agradat el dinar d'avui.
3. Tinc __ anys (depenent de les edats que tingueu)
4. Un investigador/a busca respostes.
5. Un investigador/a ha de dur sempre una lupa a sobre.
6. Coneixes algun tipus d'investigador? → *Aquí parar i preguntar una mica més de temps i les respostes poden ser en comptes de "hi estic d'acord" → SI / "No hi estic d'acord" → NO / "tinc dubtes" → No ho sé.*
  - a. Possibles respostes: Investigador/a privat; Científic/a; Arqueòleg;...
  - b. Si no surt investigador social no passa res, és normal.
7. Tot això que heu dit està molt bé, però coneixeu què és un INVESTIGADOR SOCIAL? Ens ho han dit al vídeo de presentació. → *Aquí també parar i preguntar força.*
8. Un investigador/a social busca saber la seva opinió per explicar-la als altres?
9. Així doncs, un investigador/a social busca saber la opinió de diferents persones del barri (o poble) per saber què pensa la majoria sobre un tema?

Aquest vídeo és molt senzill però potser us pot servir per fer una explicació a posterior i ordenar totes les idees <https://www.youtube.com/watch?v=T2Nb5CergRg>.

Si encara no ha quedat clar què és una investigació social, es pot utilitzar la lectura de "La llegenda dels Lleons i el Colibrí" (Annex 1).

Idees clau:

- Selva → Barri / Poble
- Incendi → Crisi econòmica / social
- Lleons → Persones o institucions que tenen poder i que no el reparteixen (intentar no identificar persones concretes, sinó termes més generals).
- Colibrí → Persones o institucions que ajuden a organitzar el barri o poble per fer front als problemes.

Un cop acabada la lectura es poden fer les següents preguntes al gran grup:

- Què els ha semblat la lectura, què els ha agradat i què no?
- Si intentem relacionar la llegenda que hem llegit amb el nostre barri o poble, què podria ser La Selva?
- Què s'imaginem que podria ser l'incendi (si parlem que La Selva és el barri)? *Això ens pot ajudar a veure quin tema és candent al barri.*
- Hi ha Lleons i colibrís al barri o poble (*recordar mirar de no personificar molt explícitament*).
- Heu actuat mai com a Lleons? I com a colibrís? (també es pot preguntar si els infants es senten identificats amb algun dels altres animals de la llegenda, que tenen altres rols).

A1.3. CREACIÓ DE L'EQUIP D'INVESTIGADORES I INVESTIGADORS - 5 MIN

Un cop s'han posat les bases sobre què és una investigació social i s'ha posat l'exemple de la Llegenda, es proposa al grup d'infants si ells i elles volen ser investigadors/es socials per millorar el barri (com els colibrís).

S'entreguen els carnets d'investigadores i investigadors que han de guardar durant tot el programa. També s'entrega una carpeta a cada infant per anar guardant tots els materials i els avanços relacionats amb la recerca. La carpeta es pot proposar que la decorin amb els animals de la Llegenda, a casa. **És important donar valor a aquest moment**

A1.4. LA TEMÀTICA – 20 MIN

L'objectiu d'aquesta activitat és presentar la temàtica de la investigació → L'espai públic del meu barri / poble.

Fins al moment hem parlat en genèric d'investigació, d'investigació social i fins i tot ja tenim un equip d'investigació (que té carnets i tot). Però ens falta saber què estudiarem, en què es concretarà exactament la nostra recerca.

La proposta que fa la Universitat (al vídeo) és conèixer la opinió del barri (o poble) sobre com és l'espai públic que tenen, i sobre com és la convivència en aquests espais. Ens necessiten perquè estan buscant conèixer si la gent està contenta o no, i què els agradaria millorar a tots els barris que hi ha el Programa CROMA 2.0 (repte complet al vídeo).

Però, què vol dir Espai Públic? I quins espais tenim al barri que encaixen amb aquest nom? I com és la convivència en aquests espais?

No totes les preguntes s'han de resoldre en aquest moment, i és part del procés de la investigació que els infants vagin descobrint què vol dir cada cosa i què n'opina la gent del barri.

Sí que seria important, però, que en aquest moment es sortís amb 3 idees molt clares:

1. Espai públic = Espais comuns, de tots i totes. Parcs, carrers, equipaments públics (centre cívic, escola, biblioteca,...).
2. Convivència a l'espai públic = Com són les relacions entre veïns i veïnes en aquests espais que hem comentat.
3. L'equip d'investigació haurà de conèixer què opinen els veïns i veïnes sobre aquests temes.

Per tenir una mica més de contingut d'entrada, deixem com a exemple el treball fet per l'alumnat de 6è de primària de l'Escola Mestre Morera del barri de Ciutat Meridiana de Barcelona. Durant el curs 2014/15 van treballar sobre l'espai públic al seu barri.

Adjuntem tant les preguntes d'investigació com alguns dels resultats perquè puguin servir per veure cap on podrien anar en el Programa CROMA 2.0. No han de ser les mateixes, és important que surtin del grup de nens i nenes.

En aquest moment no han de sortir preguntes definitives, però és normal que opinin i donin la seva opinió sobre el tema plantejat. No hi ha d'haver cap problema. Mica en mica, però, s'ha d'anar treballant que el que busquem com a equip d'investigació és la opinió de la gent del barri, no únicament la seva.

Exemple Mestre Morera 2014/15

La investigació es va centrar en la mirada en la qualitat de l'espai públic del barri i les possibilitats de millora.

Les preguntes de recerca van ser:

- Com és i com s'està utilitzant l'espai públic de Ciutat Meridiana?
- Quins aspectes més positius es poden destacar de l'espai públic de Ciutat Meridiana?
- Quines són les seves principals carències?
- Què millorariem i de quina manera?

Les eines metodològiques:

LES ENTREVISTES ALS COL·LECTIUS DEL BARRI: Els alumnes han elaborat un mapa dels col·lectius més rellevants pel què fa a l'ús de l'espai públic en el barri. Per parelles, han fet entrevistes a aquests actors i n'han resumit continguts en una fitxa.

LES ENQUESTES ALS ALUMNES DEL MESTRE MORERA: El grup ha fet a una enquesta feta als alumnes de 3r, 4rt i 5è de l'Escola. S'han elaborat un seguit de taules i gràfiques amb els resultats i s'han debatut les principals observacions.

ELS QUADERNS DE DEBAT FAMILIAR: El Quadern de Debat Familiar és una eina que permet que els alumnes discuteixin amb les seves respectives famílies els temes que treballem a l'aula. Els resultats dels Quaderns ens permeten incorporar la visió de les famílies en la reflexió que estem fent.

LA FOTOGRAFIA: La Classe dels Imparables va assistir a un taller de formació sobre fotografia de l'espai públic al MACBA. Les fotografies fetes pels alumnes han estat una eina de treball molt important en tot aquest procés.

Els resultats obtinguts:

QUÈ AGRADA DEL BARRI?

L'estudi fet pels alumnes permet constatar que a la majoria de les persones consultades els hi agrada el seu barri. Aquest fet contrasta amb les imatges habitualment negatives amb les que s'associa Ciutat Meridiana.

Allò que més agrada del barri és el contacte directe amb la natura, la seva gent, i els seus espais públics (si bé es manifesta una preocupació pel seu deteriorament).

L'espai públic és molt utilitzat pels infants com a espai de joc i de lleure. La majoria dels infants juguen al carrer quan no estan a l'escola.

QUÈ NO AGRADA DEL BARRI?

Allò que menys agrada del barri són:

- Els seus carrers, estrets, amb fortes pendents, i sovint en males condicions.
- Les relacions de convivència, sovint complicades. S'esmenta l'existència de baralles al carrer.
- El deteriorament de l'espai públic, fruit d'un manteniment insuficient i de la manca de civisme per part d'algunes persones.
- La recerca feta pels infants, per tant, assenyala una tensió entre la importància de l'espai públic com a espai de lleure i de joc pels infants i la seva insuficiència i deteriorament.

QUÈ MILLORARÍEM I DE QUINA MANERA?

Les propostes de millora de l'espai públic en el barri es poden classificar en dos grans grups:

- La millora dels carrers del barri, donant-los hi més amplitud, millorant-ne la neteja i el manteniment, i ampliant els espais d'aparcament per als cotxes, de manera que s'eviti la invasió dels espais per a les persones per part dels vehicles privats.
- Millorar la dotació d'equipaments públics en el barri. Es proposa, per exemple, una ludoteca en la part alta del barri. Es proposa, també, ampliar l'oferta cultural en el barri, per exemple a través d'un cinema.

A partir de l'experiència de Can Batlló, els alumnes reflexionen sobre la possibilitat de generar espais autogestionats. L'espai públic, en definitiva, no és un patrimoni de les institucions. La cooperació veïnal pot ser clau tant en l'activació com en la preservació dels béns comuns urbans.

A1.6. TANCAMENT – 5 MIN

Repassar les idees clau de la sessió.

Agraïment equip i comiat: Com a idea i si es té temps, es pot mirar que el grup inventi un símbol o gest, que identifiqui al grup (estil el símbol que fan a la pel·lícula de "La Ola", per posar un exemple).

Com marxem? Roda de gestos (sense paraules) que diguin com marxem.

Feina per fer a casa: Quines preguntes concretes es farien en relació a aquesta temàtica escollida? Cadascú n'hauria de dur una o dues.

MATERIAL

- Carnets d'investigadors/es (prèviament tenir els noms de cada infant).
- Material per "amenitzar" els jocs: Lupa gegant, per exemple, entre d'altres elements (dur elements de casa).
- Paper d'embalar o pissarra (i corresponents retoladors o guix) → Important fer fotos del que s'escriu al paper d'embalar o pissarra per poder recollir la informació.
- Llegenda dels Lleons i el Colibrí, una còpia per a cada infant
- Carpeta per a cada infant.

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Investigació social (que fem) = Buscar la opinió de la gent del barri (o poble) sobre un tema (no la nostra, l'equip d'investigació té una idea i opinions sobre com és l'espai públic del barri, però el que ens interessa buscar és què n'opina la gent).
- El nostre tema d'investigació és l'espai públic (tant com és -quines coses agraden, quines no- com les relacions que hi ha –si hi ha respecte, bona convivència,... o no, i també com es podria millorar-)
- Som un equip d'investigació social! I volem ser colibrís!

SESSIÓ 2. EL DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ. LA PREGUNTA DE RECERCA

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Disseny de la investigació (1)

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

- Conèixer què és una Investigació – Acció Participativa i les seves fases.
- Crear la pregunta de recerca.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Quins passos hem de seguir per fer una bona investigació? – 10 min
- Disseny de la investigació: la pregunta de recerca – 40 min
- Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A2.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar es proposa fer una petita activitat de respiració i, si va bé, es pot fer servir sempre a l'inici de cada sessió. S'agafa el grup i es demana que es posin en cercle. Hauran de tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior a partir de les idees clau de la sessió passada. Es demanarà als infants si han dut la feina de casa. Recollir les preguntes que hagin dut (si no han dut les tasques no és greu i no passa res, simplement és per tenir un millor punt de partida).

A2.2. QUINS PASSOS HEM DE SEGUIR PER FER UNA BONA INVESTIGACIÓ? – 10 MIN

A continuació se'ls explicarà les fases d'una IAP (Investigació – Acció – Participació). Per a fer-ho es pot utilitzar l'esquema que hi ha a continuació per explicar el camí que es seguirà en el projecte. Es pot utilitzar aquest model o dissenyar-ne un altre a partir d'aquest.

FASE 1 (VERDA): Disseny de la investigació

És el principi de tota investigació. És el moment de pensar quines preguntes volem respondre (en relació a la nostra temàtica), a qui ens agradaria preguntar, i organitzar-nos bé perquè ens surti una bona investigació.

En aquesta fase farem:

1. Definir la nostra pregunta general. Què volem respondre.
2. Definir la nostra mostra. A quines persones volem preguntar.
3. Definir les eines de la recerca. Amb quina eina preguntarem (en el nostre cas només amb l'enquesta). I construir-la (quines preguntes i posarem).

Quant durarà aquesta fase: Sessió 1 (ja feta), sessió 2 (aquesta) i sessió 3.

FASE 2 (BLAVA): El treball de camp i l'anàlisi

És el moment de sortir a buscar les respostes a la nostra pregunta general. Veure què opina la gent.

En aquesta fase farem:

- Sortida al barri (o poble) a passar les enquestes.
- Recollir la informació que obtinguem (utilitzant ordinadors i gràfics).
- Analitzar i veure què ens està dient la gent.

Quant durarà aquesta fase: Sessió 4 i sessió 5.

FASE 3 (VERMELLA): Les conclusions i l'acció

És el moment de concloure i de veure quina és la resposta a la nostra pregunta i si la nostra hipòtesi (el que pensàvem prèviament) s'ha complert.

A més, intentarem construir una acció per fer front a les coses que hem vist que ens agradaria canviar.

En aquesta fase farem:

- Veure quina és la resposta a la nostra pregunta.
- Explicar-la a les persones properes.
- Mirar de construir una acció per fer front al que haurem vist.

Quan durarà aquesta fase: Sessió 6 i 7.

A banda d'aquestes fases, s'ha de tenir en compte el següent:

- Definir què passarà en cada moment i fer calendari de les sessions del CROMA i vincular-les a cada fase i enganxar-la a l'aula.
- Definir les tasques de l'equip i repartir els rols. En tots els equips és molt important que hi hagi repartiment de tasques perquè no ens deixem res.

Es tindran unes tasques establertes (també se'n poden afegir):

- Persones relatores: escriuen els acords i conclusions de l'equip
- Persones portaveus: persones que parlaran en els seus equipats quan es posin en comú els acords.
- Persones que controlaran el temps a dedicar a cada fase: qui ajudaran a que no ens passem de temps.
- Persones que es cuidaran de que el respecte i la convivència no es perdin entre el grup: vetllaran perquè no hi hagi faltes de respecte i bona convivència al grup.

Les persones que ocupin aquests rols variaran durant les sessions. A la benvinguda s'assignaran les tasques i al tancament les persones relatores hauran d'escriure els acords amb els que hagi arribat el grup durant la sessió.

A2.3. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ: LA PREGUNTA DE RECERCA – 40 MIN

Recordar el tema encarregat, sobretot les 3 idees de l'A1.4. perquè es toquin tots els temes.

Per tal que surtin el màxim de preguntes sobre la temàtica escollida es proposa fer la següent activitat. Cada infant tindrà una o dues preguntes. L'ideal seria que les duguessin de casa (ja està marcat com a tasca de la sessió anterior). En cas que no sigui així, deixar un petit temps perquè pensin quines preguntes poden fer en relació al tema.

Un cop tingui cadascú 1 o 2 preguntes, es repartirà a cada nen/a un símbol (qualsevol). N'hi ha d'haver dos de cada. Els nens i nenes s'hauran de preguntar sense fer servir la veu si tenen el seu mateix símbol. Per fer-ho es poden dibuixar la figura a l'esquena fent servir el dit.

Quan es trobin amb la parella hauran de discutir quina de les preguntes que tenen prioritzen com a pregunta general (la que no queda simplement vol dir que es farà servir en altres moments però que potser és més encertada la del company).

La feina de la persona dinamitzadora és important perquè es faci bé el procés de tria de les preguntes. Sobretot perquè s'escoltin.

Seguidament hauran d'agrupar-se amb una de les altres parelles i fer el mateix procés, consensuar una gran pregunta de recerca al voltant del tema (pot ser la primera que han anat prioritzzant durant el joc). Estarà bé que en la mesura del possible també es recullin les altres que s'han dit.

Posada en comú i agrupació per "blocs". Un cop han arribat a un acord, les persones portaveus de cada grupet explicaran a la resta els acords.

La persona dinamitzadora en aquest moment ha de fer veure si s'està donant resposta a les 2 grans temàtiques del projecte (espai públic "físic" i la convivència en aquests espais), i també ha d'ajudar a mirar de construir una pregunta general que sigui fruit de les dels dos grups. A més, també es diran les preguntes que no han estat seleccionades com a general que té cada grup. Amb aquestes s'hauran d'agrupar per grups temàtics.

D'aquesta manera ja tenim la pregunta de la recerca! A aquesta és a la que haurem de donar resposta. A l'A1.4 hi ha possibles preguntes genèriques, i com es pot veure allà, si en queden 2 o 3 tampoc hi ha problema, tot i que si n'hi ha 1 facilita les coses.

S'ha de construir de manera consensuada la pregunta general, l'ideal seria que no fos cap de les preguntes sinó una de nova que les agrupi a totes.

Al final ha de quedar:

- 1 pregunta general, que es pot escriure en una cartolina i enganxar-la a la línia del temps
- Vàries subpreguntes (que en direm els blocs)
- Preguntes concretes (que seran les que hauran fet ells/elles amb el joc per equips).

A2.4. TANCAMENT – 5 MIN

Repasar les idees clau de la sessió. Tots i totes ajudem a escriure-les a la persona relatora.

Agraïment equip i comiat. Com marxem? Roda de paraules de com estem en relació al projecte (motivats, ho estem entenent,...)

Feina per fer a casa: A qui es podria preguntar del barri per mirar de resoldre les preguntes que tenim?

MATERIAL

- Cartell fases IAP (teniu l'exemple en aquesta sessió, però pot ser qualsevol altre model).
- Calendari (posar sota les fases al cartell les dates on es realitzarà cada cosa).
- Cartolina per apuntar els rols.

- Paper d'embalar o pissarra (i corresponents retoladors o guix). És important fer fotos del que s'escriu al paper d'embalar o pissarra per poder recollir la informació.
- Dur les carpetes de l'alumnat.

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Fases d'una Investigació – Acció Participativa:
  - o Disseny de la investigació (pregunta, hipòtesi, construir preguntes enquesta...)
  - o Treball de camp i anàlisi (sortir al carrer a buscar informació i analitzar-la)
  - o Conclusions i acció.
- Ja tenim pregunta d'investigació del nostre Projecte!

SESSIÓ 3. EL DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ. EL MAPA D'AGENTS DEL TERRITORI I EL DISSENY DE L'EINA D'INVESTIGACIÓ

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Disseny de la investigació (2)

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

- Conèixer agents clau del territori.
- Dissenyar l'enquesta com a eina d'investigació.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Disseny de la investigació: la mostra i el mapa d'agents del territori – 25 min
- Disseny de la investigació: disseny de l'enquesta – 25 min
- Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A3.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar fer l'activitat de respiració. Agafar el grup i demanar que es posin en cercle. Tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior a partir de les idees clau de la sessió passada. Es demanarà als infants si han dut la feina de casa. A quines persones es podria preguntar?

A l'inici de la sessió també es repartiran els rols per aquell dia (relatores, portaveus, control del temps i cuidadores del respecte i la convivència).

A3.2. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ: LA MOSTRA I EL MAPA D'AGENTS DEL TERRITORI – 25 MIN

Prèviament, les dinamitzadores han de buscar amb col·laboració amb el centre educatiu alguns agents clau del territori. Aquest moment és important per definir a quines persones i entitats del territori passarem l'enquesta per resoldre la nostra pregunta d'investigació.

Com en la gran part de les fases de la recerca els infants han de tenir un paper molt important, sobretot per determinar quins agents coneixen del territori per anar a preguntar, la feina de la persona dinamitzadora és mirar que hi surtin representats el màxim d'agents que puguin ser "representatius".

Els infants generalment es fixen més en persones concretes, però potser és important posar èmfasi en institucions (escoles, biblioteques,...), entitats (associació de veïnes i veïns,...) o comerços del territori. L'ideal és fer un mix de persones concretes i d'aquests altres agents.

Es disposarà d'un mapa (i amb agents identificats i marcats) des del principi del projecte.

En petits grups, posar en comú quins agents del territori coneixen que podrien ser interessants de conèixer les seves opinions en relació a la temàtica estudiada. Per fer això cada grup disposarà d'un mapa del barri (o poble) amb els equipaments importants marcats. També marcar quins llocs són més concorreguts a la zona.

A la posada en comú hem de fer veure als infants que és important que hi hagi 50% d'homes i dones, que les edats estiguin repartides (no només parlar d'un grup d'edat)... Això se'n diu construir bé la mostra. Si la mostra que surt a l'inici és descompensada, ajustar-la allà amb ells i elles. En la posada en comú final, és important que els infants s'adonin que per tenir una visió més o menys representativa del barri hem de buscar que la mostra sigui el màxim de fidel a la realitat d'aquest. És a dir, si al barri hi ha un 50% de dones i un 50% d'homes, és important que a l'hora de preguntar a la gent (si més no a les que determinem com a persones concretes) segueixin aquest patró. De la mateixa manera, és important conèixer la opinió dels diferents grups d'edat.

Per fer-ho es pot utilitzar una petita plantilla que ens pot ajudar a col·locar a les persones que surten als esquemes dels infants, i a partir d'aquí veure què hauríem de modificar.

La idea és que aquesta informació no la donem abans, sinó en aquest moment de posada en comú.

Exemple de plantilla que pot servir:

	Dona		Home	
	Viu al barri	Treballa al barri	Viu al barri	Treballa al barri
Infant				
Jove				
Adult				
Gent Gran				

Si veiem que hi ha molta descompensació de gènere, o d'algun altre tipus, hem de mirar de pensar en qui pot acabar d'omplir bé la graella. És possible que no s'emplenin tots els espais, i que al fer enquestes al carrer, potser no trobem a qui hem pensat. Tot i així, la plantilla ens ha de servir per repartir bé a la gent que enquestarà cada infant, per mirar de complir al màxim amb el criteri que hem plantejat.

A3.4. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ: DISSENY DE L'ENQUESTA – 25 MIN

Per poder tenir respostes a les nostres preguntes hem de saber com i què preguntar. Necessitem una eina d'investigació. En el nostre cas serà **l'enquesta**. Explicar breument avantatges i inconvenients de l'enquesta com a eina de recerca i, també, quines característiques té (sobretot per la tipologia de respostes).

Primer de tot, s'ha d'explicar als infants que és molt important ordenar bé les preguntes i que tots i totes tinguem les mateixes i en el mateix ordre, perquè així quan sortim al carrer a trobar les respostes estiguem ben organitzats.

Per fer això existeixen diferents maneres. Una és l'entrevista (com un periodista) però també tenim l'enquesta. Preguntar si saben què és una enquesta i que posin exemples.

A què ens ajuda l'enquesta:

- Podem fer-ne més que d'entrevistes perquè les respostes són més curtes.
- És més fàcil recollir la informació que amb les entrevistes.
- Podem treure percentatges i gràfics.
- Ens serveixen per conèixer opinions de la gent (cosa que volem fer, oi?).

Però, com es fa una enquesta?

- És important que tinguem unes bones preguntes, i que escrivim quines possibles respostes pot marcar la gent → Si o No / D'acord, mitjanament d'acord o en desacord / Excel·lent, regular o dolent / ... Hi ha molts tipus.
- A qui ho hem de preguntar? A la nostra mostra.

Com ho analitzarem després?

- Agafarem tota la informació i veurem quanta gent ha respòs a cada opció que hem donat. D'aquesta manera veurem molt ràpidament quina és la opinió majoritària.

Posar un exemple amb ells i elles:

- Pregunta: Les classes que heu fet avui us han agradat?
- Respostes: Si / No totes, però bastant / No gaires però alguna si / No
- Que responguin una de les opcions a mà alçada i s'apunta a la pissarra els resultats. Veurem quina opció té més vots. Farem el mateix amb les nostres preguntes.

A partir de les subpreguntes generades el dia anterior, construir diferents blocs temàtics de preguntes dins la temàtica general. Es pot dividir el gran grup en grups petits per preparar cada bloc de preguntes. Cada grup serà responsable d'un d'aquests blocs. També s'hauran de construir les possibles respostes que seran a l'enquesta. Estaria molt bé ja fer aquesta part en ordinadors (Excel compartit).

Finalment es posarà en comú i es tancarà el disseny de l'enquesta. A continuació hi ha un exemple d'enquesta que pot ajudar a guiar la vostra enquesta.

INSTRUCCIONS → Marca amb una X la casella que creguis i escriu la resposta si s'escau.

DADES INICIALS

Sexe:	☐ Femení	☐ Masculí	☐ Altres
Edat:			
Vius a Ciutat Meridiana?	☐ Sí	☐ No	
En cas que no, a quin barri vius? _____			
On vas néixer?	☐ Al barri	☐ A la resta de BCN	☐ A la resta de Catalunya
	☐ A la resta d'Espanya	☐ A la resta de la UE	☐ Fora de la UE (si pots especifica on _____)
A quina Escola vas?	_____		
Participes d'alguna organització social del barri?	☐ Sí. Quina? _____	☐ No	
Participes d'alguna organització artística o cultural?	☐ Sí. Quina? _____	☐ No	
Participes d'alguna organització esportiva?	☐ Sí. Quina? _____	☐ No	

PREGUNTES DE L'ENQUESTA

1. T'agrada el barri de Ciutat Meridiana?

- Sí, molt   Sí, bastant   Una mica   No gaire   No, gens

1.1. Creus que els veïns i veïnes del barri es tracten amb respecte? (0 gens – 10 molt)

- 0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

2. Estàs satisfet amb les activitats culturals que es poden fer al barri?

- Sí, molt   Sí, bastant   Una mica   No gaire   No, gens

3. Estàs satisfet amb les activitats esportives i recreatives (de temps lliure) que es fan al barri?

- Sí, molt   Sí, bastant   Una mica   No gaire   No, gens

4. Estàs satisfet amb els espais públics (parcs, zones per jugar,...) que té el barri?

- Sí, molt   Sí, bastant   Una mica   No gaire   No, gens

5. Durant el curs, les i els estudiants de 6è del Mestre Morera hem estudiat 3 formes de participar en la cultura. Tu participes de la cultura d'alguna d'aquestes formes? ESCRIU LA O LES ACTIVITATS QUE FACIS.

- Accedir a activitats i/o equipaments culturals (per exemple, anar a la biblioteca o llegir un llibre): _____
- Practicar algun tipus d'activitat (per exemple, tocar un instrument): _____
- Formar part d'algun grup o comunitat: _____

5.1. Aquestes activitats les pots fer al barri de Ciutat Meridiana? Sí   No

A3.5. TANCAMENT – 5 MIN

Repassar les idees clau de la sessió. Tots i totes ajudem a escriure-les a la persona relatora.

Agraïment equip i comiat. Com marxem? Roda de paraules de com estem en relació al projecte (motivats, ho estem entenent,...)

Feina per fer a casa: Fer la prova de passar l'enquesta a les seves famílies i a ells/elles mateixes. Per veure si funciona, si és fàcil o difícil.

MATERIAL

- Mapa del barri/territori.
- Plantilla on poder escriure l'enquesta per poder-se-la endur a casa.

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Aprendre la paraula mostra i què vol dir fer una enquesta.
- Entendre la importància de fer una bona tria de les persones a enquestar.

SESSIÓ 4. EL TREBALL DE CAMP

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Treball de camp

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

1. Aplicar l'eina d'investigació
2. Sortir al carrer a buscar respostes

PRÈVIAMENT

- Haver pensat la ruta a fer a la sortida a partir dels agents identificats pels infants.
- Contactar amb algun d'aquests agents per poder assegurar la seva presència (en funció dels agents identificats per l'alumnat).
- Organitzar grups per cobrir diferents zones si és necessari i factible (tenint en compte les ràtios).
- Haver maquetat les enquestes amb les preguntes definitives i haver-les imprès.
- Estaria molt bé que algunes famílies o alguna professora o professor els acompanyessin. Mirar si és possible i preparar-ho amb temps.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Treball de camp. Sortida a buscar que la gent ompli les enquestes – 50 min
- Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A4.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar fer l'activitat de respiració. Agafar el grup i demanar que es posin en cercle. Tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior a partir de les idees clau de la sessió passada. Es demanarà als infants si han dut la feina de casa. Recollir les enquestes que han fet a casa i preguntar dubtes que surtin.

A4.2. TREBALL DE CAMP → SORTIDA A BUSCAR QUE LA GENT OMPLI LES ENQUESTES – 50 MIN

Explicació de l'activitat del dia i de la responsabilitat. En aquest moment és important recordar elements ja explicats en altres ocasions. Però, sobretot s'ha de remarcar:

- Respecte a les persones que ens responen les enquestes. Que inclou també no opinar sobre les seves respostes.

- Importància d'explicar perquè estem fent la recerca i perquè ens servirà (per poder veure què opina la gent del barri –o poble- sobre el seu espai públic).
- Seguir les indicacions de les persones dinamitzadores i/o acompanyants.

La resta poden ser en funció de les normes de grup establertes, o fins i tot les que l'alumnat vulgui posar.

A4.3. TANCAMENT – 5 MIN

Repasar les idees clau de la sessió i recollir les enquestes que s'hagin fet durant la sessió.

Agraïment equip i comiat. Com marxem? Explicar com s'han sentit fent les enquestes, si ho han trobat interessant... Recollir les seves impressions.

Feina per fer a casa: Fer l'enquesta a casa si no l'han feta.

MATERIAL

- Enquestes maquetades
- Carnet de recercador/a

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Importància de tenir una bona actitud com a recercadores i recercadors (respecte a les persones que ens ajuden a trobar respostes)
- No condicionar les opinions dels demés quan fem aquesta funció de treball de camp.

SESSIÓ 5. L'ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Anàlisi de la informació

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

1. Analitzar la informació obtinguda a través de les enquestes

PRÈVIAMENT

Haver buidat a Excel les enquestes (seguint l'exemple explicat en aquesta sessió). Si algú no havia fet l'enquesta a casa la sessió anterior i la duu aquesta sessió pot ser una bona oportunitat per explicar com s'han entrat les dades.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Anàlisi de la informació: construcció de gràfics de resultats – 35 min
- Anàlisi de la informació: posada en comú – 15 min
- Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A5.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar fer l'activitat de respiració. Agafar el grup i demanar que es posin en cercle. Tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior. En aquest cas, es felicitarà per la feina feta amb la recollida d'enquestes.

A l'inici de la sessió també es repartiran els rols per aquell dia (relatores, portaveus, control del temps i cuidadores del respecte i la convivència).

A5.2. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ: CONSTRUCCIÓ DE GRÀFICS DE RESULTATS - 35 MIN

Explicació de com s'extreuen gràfics dels resultats de les enquestes ja plasmats en un Excel (explicat a continuació, al final d'aquesta sessió). També està bé que s'expliqui com s'han buidat les dades de les enquestes a l'Excel (que entenguin que són les dades de les enquestes que han fet).

Pels mateixos grups petits que van escriure les preguntes de cada bloc, s'encarreguen de treure'n els gràfics. A més de treure el gràfic, cada grup també ha de treure un titular sobre què volen dir aquelles respostes (com a exemple, podria ser: "A la majoria de les persones enquestades els agrada molt el barri, ja que un 70% diuen que els agrada molt o bastant").

A5.3. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ: POSADA EN COMÚ – 15 MIN

Cada grup exposa als demés quin és el resultat de les preguntes que ha analitzat i la frase construïda. En cas que algú dels altres grups vulgui complementar la frase, el grup que exposa ha de recollir la opinió al full.

A5.4. TANCAMENT – 5 MIN

Repassar les idees clau de la sessió. Tots i totes ajudem a escriure-les a la persona relatora.

Agraïment equip i comiat. Com marxem? Roda de paraules de com estem en relació al projecte (motivats, ho estem entenent,...).

Feina per fer a casa: Pensar quina/es acció/ons es podria/en fer per millorar el que s'ha vist. O per fer-ne difusió.

MATERIAL

- Ordinador per cada grup petit
- Retoladors

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Treballar en equip com a base per avançar com a equip d'investigació.
- És important remarcar que la opinió que tenim recollida és la de la gent enquestada, no de tot el barri o poble. És representativa si hem fet bé la mostra, però és important entendre que no és la opinió de tothom.
- Saber obtenir resultats de les enquestes.
- Saber llegir els resultats.

EXPLICACIÓ DEL BUIDATGE DE LES ENQUESTES EN UN EXCEL (PREVI I DURANT LA SESSIÓ 5)

Per poder avançar i treballar l'anàlisi dels resultats de les enquestes és important que els resultats de les enquestes ja estiguin buidats en un Excel, prèviament. És important que un cop es tinguin totes les enquestes, es numerin (de l'1 al número total d'enquestes). Aquest serà el número de registre.

Com passar-ho a Excel per poder-ho treballar posteriorment (proposta):

Pas 0. Com a exemple utilitzarem aquestes preguntes.

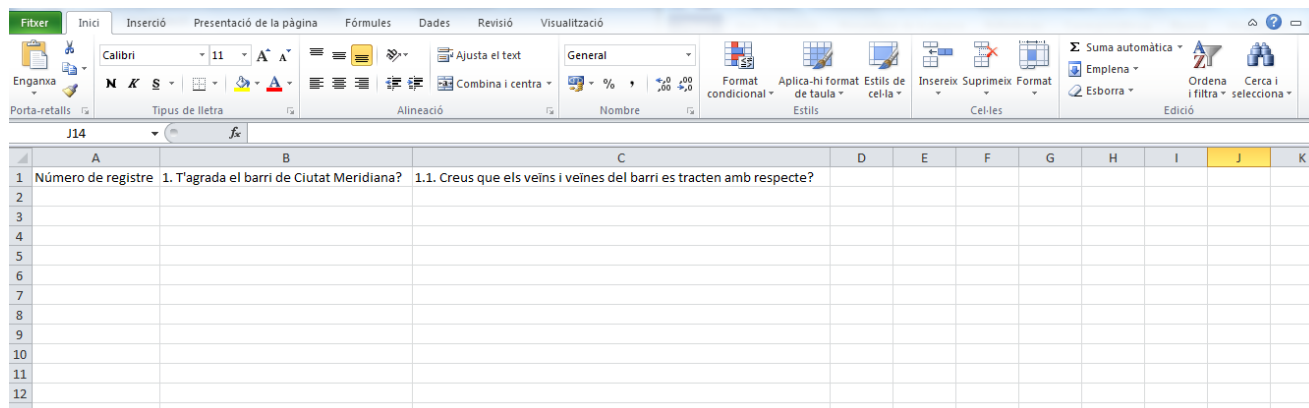
1. T'agrada el barri de Ciutat Meridiana?

Si, molt   Si, bastant   Una mica   No gaire   No, gens

1.1. Creus que els veïns i veïnes del barri es tracten amb respecte? (0 gens – 10 molt)

0   1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Pas 1. A l'Excel escriurem les dues preguntes a la fila 1. Està bé deixar lliure la primera columna (la "A") per posar-hi el número de registre.

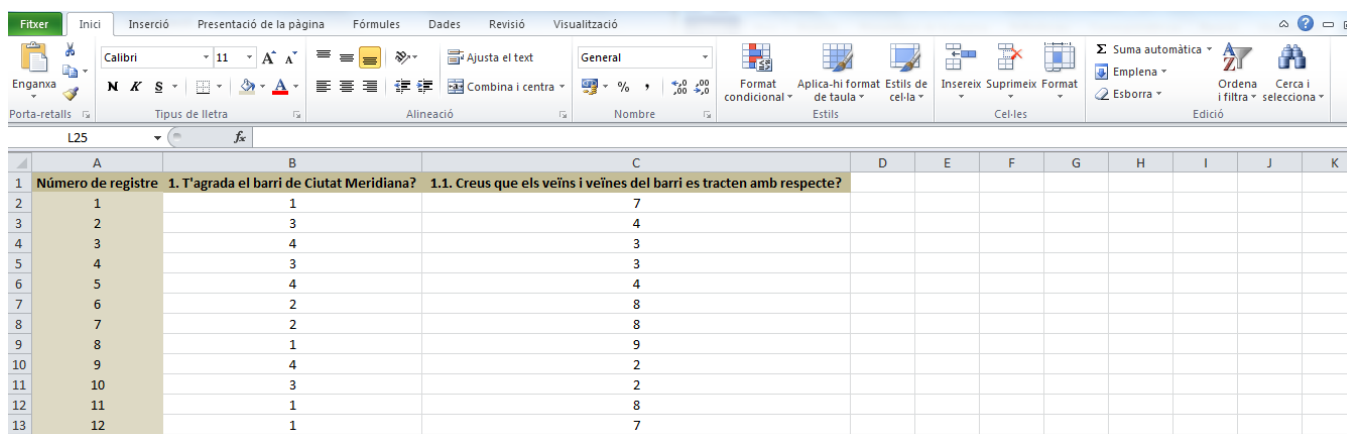
Pas 2. Es dona un valor numèric a cada resposta. En el cas de la pregunta 1 quedaria:

- Si, molt: 1
- Si, bastant: 2
- Una mica: 3
- No gaire: 4
- No, gens: 5

En el cas de la pregunta 1.1. com que les respostes són numèriques queda tal i com està.

Pas 3. Ho introduïm a l'Excel. Si a l'enquesta amb número de registre 1 han respost que el barri els agrada molt, posarem "1" sota la pregunta 1. Si a l'enquesta 2 han respost una mica, posarem "3". I així successivament.

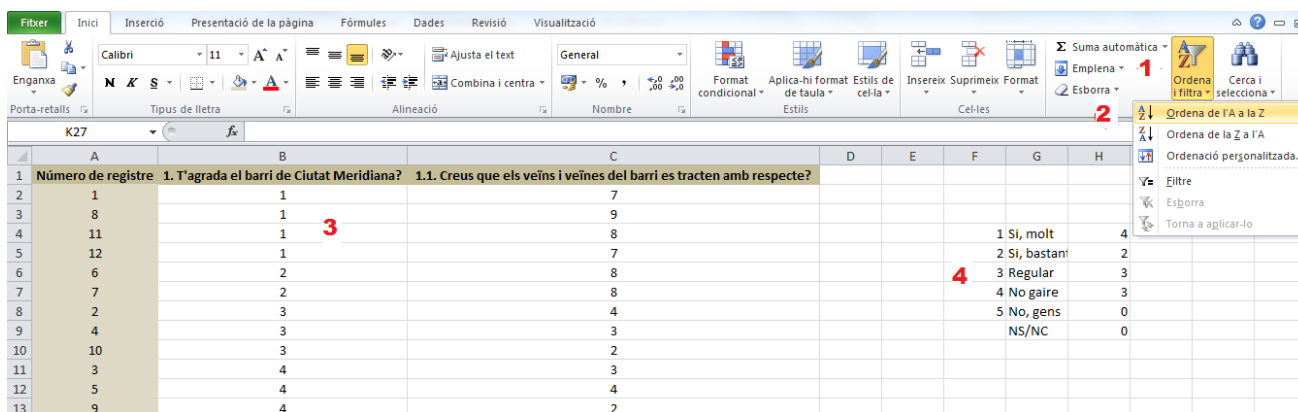
Adjuntem foto d'un possible exemple de 12 enquestes de la pregunta 1 i 1.1.

Pas 4. Ordenar les dades. Per obtenir la informació el que necessitem saber és quantes respostes de cada opció han dit les persones que han respost.

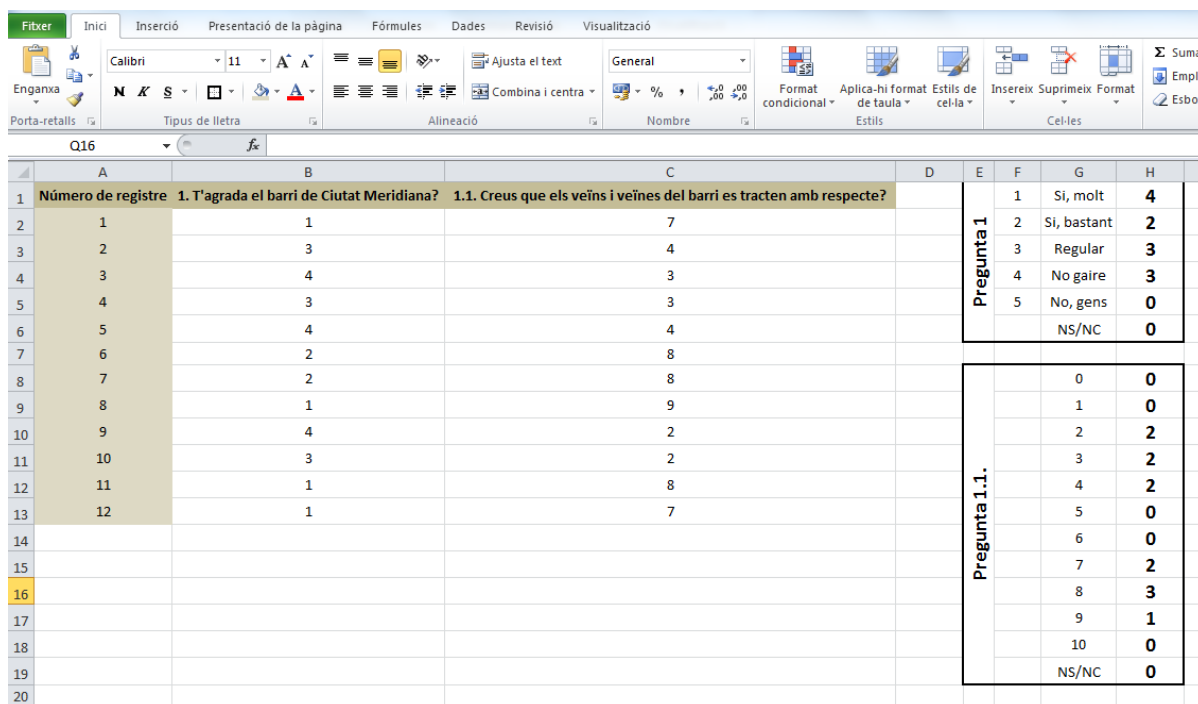
Per fer això, començarem per buscar ordenar la pregunta 1. Hem de seleccionar els números (no la pregunta) de la columna “B” i clicar a “Ordena i filtra”. Allà s’obrirà un menú on heu de clicar a “ordenar de l’A a la Z”.

S’ordenaran les opcions i serà molt més fàcil de contar. Un cop ja ho tingueu, heu de tornar a passar les opcions del número atorgat a les opcions reals que es donaven a l’enquesta i apuntar quantes opcions de cada hi ha. Tingueu en compte que pot ser que algú no respongui a alguna pregunta, per tant, s’ha d’afegir l’opció NSNC (No sap / No contesta).

Seguim el mateix procediment amb la pregunta 1.1. i per últim fem els passos 1 i 2 de l’esquema al número de registre. D’aquesta manera tornarem a tenir ordenades les enquestes i les seves respostes.

Hauria de quedar semblant a la següent imatge:

D’aquesta manera tenim quantes persones han respost a cada una de les opcions que donàvem a l’enquesta, i serà més fàcil poder fer el següent pas.

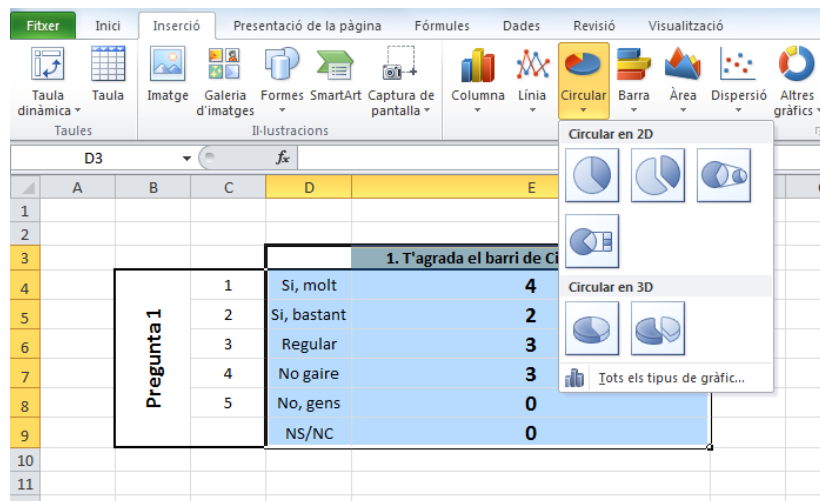
EXPLICACIÓ DE COM S'EXTREUEN ELS GRÀFICS DE LES DADES (A5.2.)

Utilitzant el mateix material del buidatge de les dades us proposem la manera d'extreure les dades amb l'alumnat.

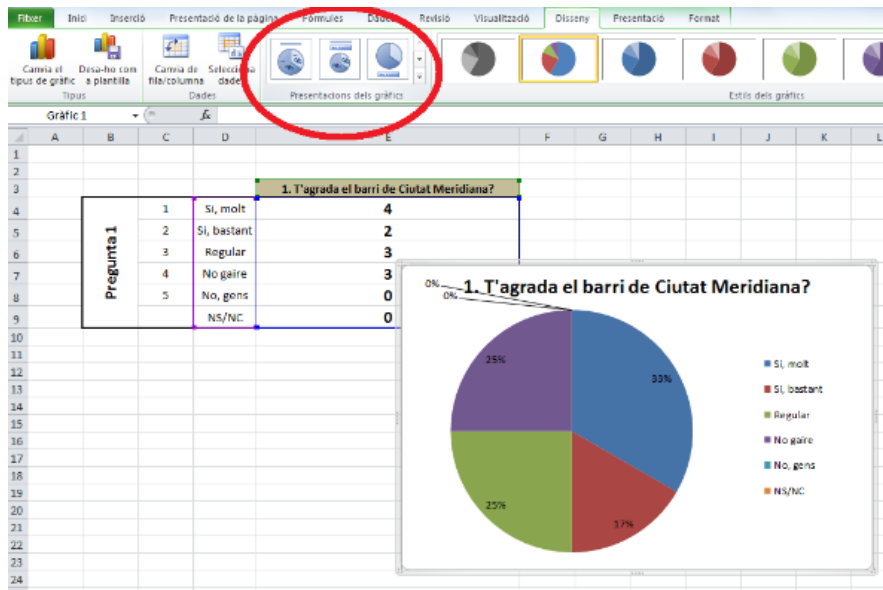
Pas 1. Seleccionem les caselles amb el contingut que volem que surti al gràfic (títol, opcions de resposta i resultats):

	A	B	C	D	E	F
1						
2						
3					1. T'agrada el barri de Ciutat Meridiana?	
4		Pregunta 1	1	Si, molt	4	
5			2	Si, bastant	2	
6			3	Regular	3	
7			4	No gaire	3	
8			5	No, gens	0	
9				NS/NC	0	
10						
11						

Pas 2. Accedim al menú de l'Excel a l'apartat "INSERIR", cliquem sobre els gràfics possibles i busquem el que més en interressi.

Pas 3. Ens sortirà aquest gràfic i amb el menú de presentacions de gràfics acabem d'utilitzar el que més ens interressi (que es vegin els percentatges, que es vegin els números absoluts de resposta...). Finalment, es retalla la imatge i s'exporta on interressi.

SESSIÓ 6. CONCLUSIONS. QUINA RESPOSTA TENIM A LA NOSTRA PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ? I QUÈ PODEM FER AMB AIXÒ?

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Conclusions. Acció.

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

1. Treure conclusions de la feina feta.
2. Escriure les noves preguntes que es generen en aquestes conclusions.
3. Pensar de cara a l'acció.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Conclusions – 30 min
- Acció. Què podem fer-hi nosaltres? – 20 min
- Tancament – 5 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A6.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar fer l'activitat de respiració. Agafar el grup i demanar que es posin en cercle. Tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior a partir de les idees clau de la sessió passada. Es demanarà als infants si han dut la feina de casa. Han pensat possibles accions? Que les apuntin en un paper i les guardem, de moment.

A l'inici de la sessió també es repartiran els rols per aquell dia (relatores, portaveus, control del temps i cuidadores del respecte i la convivència).

A6.2. CONCLUSIONS – 30 MIN

Es farà un recordatori dels gràfics i de les frases que van treure de cada element. Agrupar les conclusions pels blocs de les preguntes (ja estarà bastant fet perquè els blocs ja venen de l'enquesta).

Treure dues idees força i dues noves preguntes de cada bloc. Es treballarà amb els mateixos grups de la sessió anterior. És important valorar les noves preguntes de la mateixa manera que les conclusions. Aquestes noves preguntes són la llavor perquè continuïn investigant.

Posada en comú de les conclusions i de les noves preguntes del projecte. Quina resposta tenim a la nostra pregunta general?

A6.3. ACCIÓ. QUÈ PODEM FER-HI NOSALTRES? – 20 MIN

En gran grup parlem de què s'hi podria fer, i de quin paper podríem tenir. Sobretot en aquest moment definir el temps que tindrem, el material del que disposarem i acotar-ho bé.

En petits grups barrejats, després d'aquesta conversa, pensar propostes a través de les accions que hagin dut. Si no n'han dut, deixar temps perquè tothom en tingui pensada una.

Posada en comú final i presa de decisió de què fer. És important que les accions estiguin emmarcades amb el temps i materials que es disposen des del Programa. És important que no tinguin masses idees preconcebudes de què es podria fer, perquè els surti més d'ells i elles. Un exemple que sol sortir o que és bastant adient al temps és alguna acció de difusió dels resultats.

A6.4. TANCAMENT – 5 MIN

Repasar les idees clau de la sessió. Tots i totes ajudem a escriure-les a la persona relatora.

Agraïment equip i comiat. Com marxem?

Feina per fer a casa: Convidar a les famílies a veure l'acció (si s'escau).

MATERIAL

- Paper d'embalar i retoladors
- Papers i bolígrafs

IDEES CLAU DE LA SESSIÓ

- Conclusions de la recerca. On s'ha arribat.
- Importància de donar resposta a la nostra pregunta d'investigació.
- Treball en equip per construir l'acció.

SESSIÓ 7. PASSEM A L'ACCIÓ

DURADA: 1h

RÀTIO: 12 alumnes

ETAPA: Acció

NIVELL: 5è i 6è de primària

OBJECTIUS

1. Desenvolupar l'acció escollida
2. Tancar el procés

PRÈVIAMENT

- Preparar el material que calgui.

ESTRUCTURA DE LA SESSIÓ

- Benvinguda – 5 min
- Organització de l'equip – 10 min
- Realització de l'acció – 35 min
- Tancament – 10 min

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

A6.1. BENVINGUDA – 5 MIN

Abans de començar fer l'activitat de respiració. Agafar el grup i demanar que es posin en cercle. Tancar els ulls i fer una de les respiracions que surten al vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=tXK3D3QYqWE> (encara que semblin infantils, solen anar molt bé per a totes les edats).

Tan si s'ha fet o no l'activitat de respiració, a continuació es farà el símbol o gest de l'equip.

És important que es faci un recordatori de la sessió anterior a partir de les idees clau de la sessió passada.

A7.2. ORGANITZACIÓ DE L'EQUIP – 10 MIN

- Repartir tasques i rols.
- Preparar el material necessari.

A7.3. REALITZACIÓ DE L'ACCIÓ – 35 MIN

Trobareu un exemple a l'Annex 2 que fa referència als resultats del projecte d'investigació sobre l'espai públic del curs 2013/14 a l'Escola Mestre Morera de Ciutat Meridiana.

A7.4. TANCAMENT – 10 MIN

- Agraïment a l'equip i comiat.
- Recull de paraules de com se'n van els infants.
- Berenar compartit amb les famílies.

- Entrega diploma!

MATERIAL

- Diploma
- Material necessari per fer l'acció

ANNEXES

1. La llegenda del colibrí de la selva
2. Els resultats de la investigació sobre espai públic del curs 2013/14 a l'Escola Mestre Morera de Ciutat Meridiana.

El Programa CROMA 2.0 es duu a terme gràcies al suport de:

